

17 martie 2014

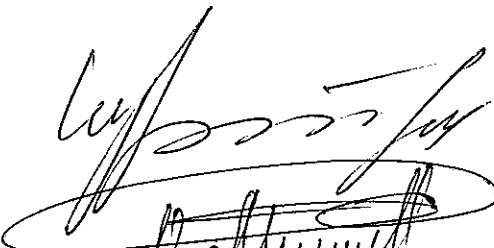
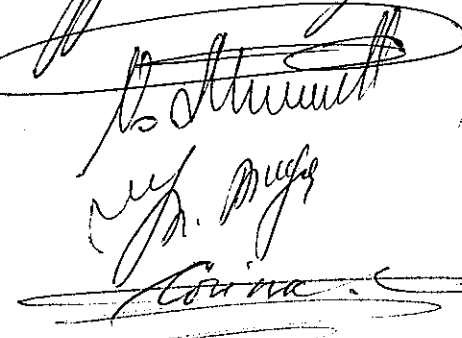
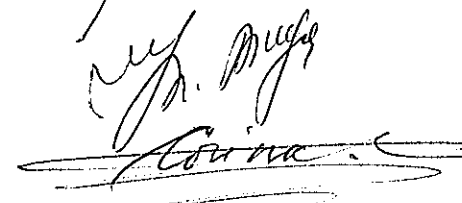
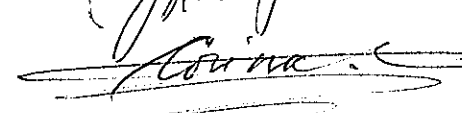
VM nr. 96

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
MD: 2004; mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28

SESIZARE

privind controlul constituționalității dispozițiilor Codului Fiscal
ce vizează modificarea cotei accizului la articolele din
tutun și au ca finalitate falimentarea
producătorilor autohtoni

Autori ai sesizării:

 Mihail Chiriac
 Valeriu Albu
 Dorel George
 Crina Fusu

I. Obiectul sesizării.

Conform dispozițiilor art. 25 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. art. 38 alin. (1) lit. g), 39 din Codul jurisdicției constituționale, prin prezenta sesizare și ținând cont de dispozițiile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, autorii sesizării solicită respectuos controlul constituționalității unor prevederi din Anexa nr. 1 la titlul IV din Codul fiscal, în redacția Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 324 din 23.12.2013.

Obiectul sesizării îl constituie dispozițiile Legii în referință prin care Parlamentul a modificat unilateral, contrar propunerii înaintate de Guvern și fără acordul acestuia, cota accizului la țigările de foi (inclusiv cele cu capete tăiate) și trabucuri (țigări fine), conținând tutun, indicate la poziția tarifară: “240220” din Anexa nr. 1 la titlul IV din Codul fiscal, ce au ca finalitate falimentarea producătorilor autohtoni.

II. Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații.

Întru examinarea completă, multe-aspectuală a circumstanțelor de fapt și de drept, considerăm oportun a expune succint și în ordine cronologică argumentele pertinente și utile speței, ce vor proba cu certitudine neconstituționalitatea dispozițiilor legale contestate.

La 03.12.2013 în Cancelaria Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova a fost înregistrat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă de Guvernul Republicii Moldova, fiindu-i atribuit nr. 491 și fiind anexat (inclusiv) Raportul de expertiză asupra nivelului coruptibilității nr. 06/3898 din 05.11.2013, întocmit de Centrul Național Anticorupție.

În redacția inițială a proiectului, generic denumit ca „[...] propuneri care rezultă din politica bugetar fiscală și vamală pe anul 2014 [...]” și conform Notei informative la proiect, Guvernul a propus modificarea cotelor tuturor accizelor, inclusiv în anexa nr. 1

la Titlul IV din Codul Fiscal (cităm): „la poziția tarifară 240220 la liniuța unu coloana 4, textul, „45 lei + 24%” se înlocuiește cu textul, „50 lei + 31%”;

Ulterior proiectul a fost avizat de Comisiile permanente a Parlamentului, Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului, fiind înaintate și anumite amendamente din partea unor deputați, precum și propuse anumite modificări sau completări, dar care nu au tangență cu obiectul sesizării.

Comisia economie, buget și finanțe a întocmit Raportul la proiectul de Lege menționat, în aceeași zi acesta fiind adoptat în a doua lectură, iar în Titlul IV din Codul Fiscal, poziția tarifară 240220, textul, „45 lei + 24%” a fost substituit cu textul contestat cu următorul conținut: “75 lei + 24%”.

La obiectul sesizării menționăm că nu cunoaștem contextul integral, dar, precum rezultă din Raportul specificat al Comisiei economie, buget și finanțe asupra proiectului de lege pentru examinarea acestuia în lectură a II-a, în Sinteza rezultatelor examinării amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege (pag.37 și 38) rezultă că autor al proiectului ar fi fost Comisia economie, buget și finanțe, contrar art. 73 din Constituție, care prevede expres care sunt subiecții cu drept de inițiativă legislativă („Dreptul la inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a UTA Găgăuzia.”)

În cronologia celor expuse, în opinia autorilor sesizării acest proiect este neconstituțional întrucât a fost adoptat cu încălcarea flagrantă a dispozițiilor legale ce vizează înaintarea unui proiect (amendament) de Lege, prevăzute în Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797 din 02.04.96 și Legea privind actele legislative nr. 780 din 27.12.2001, în lipsa avizului pozitiv al Guvernului, a avizelor Comisiilor permanente a Parlamentului și a Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului.

La caz, Legea în partea contestată, reprezintă o lovitură în producătorii autohtoni.

De fapt, prin propunerile înaintate, Guvernul a prevăzut o majorare a veniturilor BPN, dar, în alt context a stabilit un echilibru ce ar asigura protecția producătorilor autohtoni.

Conform prevederilor art. 123¹ alin. (1) din Codul Fiscal, la țigarele cu filtru (poziția tarifară 240220), accizele se calculează ca sumă a accizei determinate prin aplicarea (înmulțirea) cotei stabilite în sumă absolută la volumul în expresie naturală (1000 bucăți) la momentul expedierii, sau la momentul importării și a accizei determinate prin aplicarea (înmulțirea) cotei ad valorem în procente stabilite la prețul maxim de vânzare cu amănuntul.

Respectiv, Guvernul a propus ca textul „45 lei + 24%” să fie înlocuit cu textul „50 lei + 31%”, iar Parlamentul a ignorat această propune și a adoptat în final cota accizului “75 lei + 24%”.

Este bine cunoscut ca țigările de import sunt mai scumpe decât cele autohtone, or, Guvernul, la înaintarea propunerii de stabilire a cotei „ad valorem” în cuantum de “31%” în coraport cu “24%” adoptat de Parlament, a prevăzut expres acest fapt.

La caz considerăm că intenția unui grup restrâns de persoane ce au promovat acest proiect (sub paravanul Comisiei economie buget și finanțe) de lege a avut scopul de a falimenta producătorii autohtoni, în special S.A. „Tutun-CTC”, pentru ulterioara privatizare la preț derizoriu.

„Formula de falimentare” este extrem de simplă – atât la importul țigărilor cât și la producătorii autohtoni, se aplică aceiași cotă fixă de acciz, 75 lei la 1000 de țigări, iar cota „ad valorem”, care se calculează din prețul unui pachet a fost menținută, în situația în care Guvernul a propus majorarea acesteia, inclusiv pentru a acumula anumite venituri suplimentare la BPN.

Sub aspect legal considerăm că proiectul respectiv de lege contravine flagrant dispozițiilor art. 131 alin. (4) și (6) din Constituție.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 29 din 22.05.2001, dispozițiile art. 131 alin. (4) din Constituție, urmăresc asigurarea reală a executării bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat reprezentate sub formă de venituri și cheltuieli. Condiția cuprinsă în norma constituțională, care prevede că propunerea legislativă sau amendamentul care atrage majorarea sau reducerea veniturilor sau cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce Guvernul le acceptă, are drept scop menținerea echilibrului bugetar, iar condiția imperativă privind controlul apriori al autorității executive asupra procesului bugetar este determinată de dreptul și obligațiunea

Guvernului de a asigura realizarea politicii interne și externe a statului, expusă în programul său de activitate, acceptat de Parlament.

De asemenea, în Hotărârea menționată este specificat că rațiunea de stat determină în general competența Guvernului și în special atribuțiile sale în domeniul finanțelor, creditelor, impozitelor, prețurilor și circulației monetare. Dreptul Guvernului de a accepta (sau de a nu accepta) majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor bugetare printr-o propunere legislativă sau amendament, drept care rezultă expres din norma supusă interpretării, este condiționat de dispozițiile constituționale privind sistemul finanțelor publice naționale, formarea, administrarea, utilizarea și controlul cărora, în temeiul art. 130 alin. (1) din Constituție, sunt reglementate prin lege.

Oportunitatea statuării constituționale a normelor prevăzute la art. 131 alin. (4) și (6) are drept scop evitarea deficitelor bugetare, care pot periclita sistemul financiar-bugetar al statului și al unităților administrativ teritoriale, fiind prestabilit un echilibru bugetar între sursele de venituri și cele de cheltuială bugetară.

În același context, conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 28.01.2014 pentru controlul constituționalității unor prevederi fiscale referitoare la taxele locale, Curtea a statuat că în conformitate cu exigențele constituționale, orice inițiativă sau propunere legislativă cu impact bugetar urmează a fi prezentată numai după identificarea sursei de finanțare și cu acceptul prealabil al Guvernului. În acest sens, prevederea alineatului (4) al articolului 131 din Constituție urmează a fi aplicată în coroborare cu alineatul (6) al respectivului articol.

De asemenea conform pct. 72 din Hotărârea în referință, Curtea a specificat expres că: reiterează că: „[...] limitarea modului de exercitare a inițiativei legislative și condiționarea restrictivă a procedurii legislative în domeniul bugetar are la bază rațiunea competențelor de ordin executiv al Guvernului, care în virtutea articolului 96 din Constituție, asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice, iar conform art. 32 alin. (1) din Legea nr. 847/1996 este responsabil de executarea bugetului de stat”.

În elucidarea conținutului art. 131 alin. (4) din Constituție, conform pct. 74 din aceeași Hotărâre, Curtea a specificat că: „[...] norma respectivă, este unica normă constituțională ce impune o dependență decizională directă a Parlamentului față de

Guvern. O astfel de reglementare, după cum a fost menționat la §43, legislatorul constituant a dictat-o în vederea corelării eforturilor autorității ce edictează bugetul național, ca plan al finanțelor publice anuale, cu eforturile autorității ce execută acest buget.

De asemenea, scopul normei constituționale este de a preveni situațiile de intervenții legislative imprevizibile ce pot perturba toate procesele bugetare planificate de executiv în baza programelor legislative. Or, planurile bugetare au o programare de lungă durată ce necesită corelări cu posibilitățile și capacitățile financiare publice de minim un an, iar estimările se efectuează de autoritățile executive conform art. 17 și art. 18 din Legea nr.847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar „pe anul bugetar imediat următor și pe încă cel puțin 2 ani ulteriori”.

Respectiv, lipsa acceptului prealabil al Guvernului referitor la amendamentele care atrag majorarea sau reducerea veniturilor și cheltuielilor bugetare constituie o omisiune, iar această omisiune a survenit ca rezultat al neexecutării prevederilor articolului 131 alin. (4) din Constituție.

III. Solicitarea autorilor sesizării.

În contextul celor expuse și în temeiul normelor invocate, ținând cont că circumstanțele de fapt și de drept expuse, solicităm respectuos Înaltei Curți de Jurisdicție Constituțională:

1. Primirea spre examinare și declararea admisibilă a prezentei sesizări;
2. Fixarea examinării sesizării într-un termen cât mai restrâns posibil;
3. Exercitarea controlului constituționalității și declararea neconstituțională a textului “75 lei + 24%” de la poziția tarifară „240220” din Anexa nr.1 la titlul IV din Codul fiscal, expus în redacția Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 324 din 23.12.2013.